

Zasavski TEDNIK

TRBOVLJE, 13. JUNIJA 1963

ŠTEVILKA 25

LETO XVI

V DANAŠNJI ŠTEVILKI

- LIDIJA SENTJURC IN ZORKA PERSIC V HRASTNIKU — stran 2
- PRED NEDELJSKIMI VOLITVAMI — str. 3
- TEZAVE ZASAVSKIH RUDARJEV — str. 4
- ALZIRSKA DELEGACIJA V TRBOVLJAH — stran 4
- BO POMOČ HITRA IN UCINKOVITA — stran 5
- HRASTNIK V TEH DNEH — stran 8

Tudi v nedeljo, 16. junija, ko bomo volili poslance v republiški zbor Skupščine SRS in zvezni zbor Skupščine SFRJ, bomo že v zgodnjih jutranjih urah opravili svojo dolžnost, in s tem potrdili našo globoko zavest, saj se zavedamo, kaj je socialistična družbena ureditev, kjer je samoupravljanje temelj razvoja in napredka.

Vse, kar snujemo, je namenjeno nam vsem, da bi srečno živeli in ustvarjali, da bi bili naši dosežki kar največji in kar najbolj popolni. Zaradi tega bomo kot državljani Socialistične federativne republike Jugoslavije, kot upravljalci in proizvajalci odšli s ponosom na volišča!

MEDNARODNI TELOVADNI DVOBOJ V TRBOVLJAH

(K. R.) TRBOVLJE — V soboto, 15. junija 1963, bo v Trbovljah dvoboj mladih reprezentanc Italije in Jugoslavije v vajah na orodju. Tekmovali bodo člani do 22. leta starosti. V italijanski vrsti, ki jo vodi znani švicarski telovadni strokovnjak Günhardt, je več talentiranih telovadcev, ki se pripravljajo za olimpijske igre v Tokiu. Jugoslovanska reprezentanca bo imela težko nalogo; opravičiti bo morala sloves, ki si ga je Jugoslavija priborila v svetu z Mirom Cerarjem in drugimi znanimi jugoslovanskimi telovadci.

Tekmovanje bo kvalitetno in vabimo vse ljubitelje orodne telovadbe, da si ga ogledajo. Prireditev se bo začela ob 19. uri na gledališkem odru Delavskega doma v Trbovljah.

ZADNJE DNI SO OBISKALI ZASAVJE NEKATERI POSLANCI IN POSLANSKI KANDIDATI. Tako sta se v ponedeljek mudila v Zagorju poslanski kandidat za zvezni zbor Skupščine SFRJ in član IP SRS Silvo Hrast in poslanka gospodarskega zbora Skupščine SFRJ Zorka Peršič. — Na občinskem ljudskem odboru so ju seznanili z nekaterimi problemi zagorskega gospodarstva, potem pa sta v družbi predstavnikov Zagorja obiskala obrat sevniške konfekcije »Lisca«, Lesno industrijsko podjetje in Industrijo gradbenega materiala. Popoldan pa so pripravili še razgovor obeh gostov s predstavniki delovnih organizacij in političnega aktiva. Tovariš Silvo Hrast je obiskal v torek še Trbovlje. — Na sliki: Silvo Hrast in Zorka Peršič med razgovorom na zagorskem ObLO.

Občani Zasavja - volivci občin Litija, Zagorje, Trbovlje, Hrastnik!

V nedeljo, 16. junija, bomo volili poslance v zvezni zbor Skupščine Socialistične federativne republike Jugoslavije in v republiški zbor Skupščine Socialistične republike Slovenije. Naši kandidati so:

SILVO HRAST, ki ga bodo volili v občinah LITIJA, ZAGORJE OB SAVI, TRBOVLJE in HRASTNIK v zvezni zbor Skupščine Socialistične FR Jugoslavije

STANE VOLK, ki ga bodo volili volivci občine LITIJA v republiški zbor Skupščine Socialistične republike Slovenije

MIRKO DRAKSLER, ki ga bodo volili volivci občine ZAGORJE OB SAVI v republiški zbor Skupščine Socialistične republike Slovenije

JOŽE LAZNIK, ki ga bodo volili volivci občine TRBOVLJE v republiški zbor Skupščine Socialistične republike Slovenije

JOŽE GREBEN, ki ga bodo volili volivci občine HRASTNIK v republiški zbor Skupščine Socialistične republike Slovenije

Vse kandidate so predlagali zbori volivcev; nove občinske skupščine v Litiji, Zagorju, Trbovljah in Hrastniku pa so jih na sejah 3. junija sprejele za naše kandidate!

OBČANI ZASAVJA! OPRAVITE SVOJO DOLŽNOST V NEDELJO, 16. JUNIJA, ŽE V ZGODNJIH JUTRANJIH URAH!

Pred nedeljskimi volitvami

Občani v samoupravnem sistemu

Nedavno izvoljene občinske skupščine, ki so bile izbrane z veliko volilno udeležbo, so postavljene pred pomembne naloge. Med njimi lahko izdvojimo kot eno od najvažnejših nalog: krepitev družbenega samoupravnega sistema.

Občinske skupščine bodo z družbeno političnimi organizacijami usmerjale družbeni razvoj v čim bolj razviti samoupravni sistem. Nadaljnji razvoj socialistične demokracije si ne moremo zamisliti brez kar najtesnejšega in neposrednega sodelovanja občanov pri reševanju vsakodnevni problemov.

Zbori občanov bodo morali — še bolj kot doslej — postati tribuna občanov in mehanizem družbenega samoupravljanja. Kako bodo zbori organizirani, kaj bodo obravnavali in kdaj bodo posamezno vprašanje postavili na dnevni red — bo precej odvisno od članov nove občinske skupščine in od organizacije SZDL. Do nedavnega je bila splošna praksa, da so bili zbori volivcev bolj formalnega značaja, vendar se to ne sme več ponavljati. Izboljšati bo treba tudi vsebino zborov občanov, ki pa se kaže predvsem v tem, kako odgovorni organi rešujejo posamezna vprašanja, ki so jih postavili občani na zborih volivcev. Učinkovitost pri reševanju problemov bo v veliki meri pripomogla, da bodo zbori neprimerno živahniji in kvalitetnejši. Prav tako pričakujemo kar največjo iniciativno občanov in sodelovanje občanov, saj član samoupravnega organa ne sme biti pasivni spremljevalec dogajanj. Njegova prisotnost na bo tista, ki bo predlogom dala življenjsko vsebino. Zato imajo prav družbeno politične organizacije naloge in odgovornost, da usposobijo delovne ljudi za upravljanje.

Nova ustava daje delovnim ljudem zelo široke možnosti sodelovanja v samoupravnem mehanizmu. Razen že omenjenih zborov volivcev lahko razvijajo občani svojo delovno in družbeno iniciativno v okviru krajevne skupnosti. Tu imajo delovni ljudje zelo široke možnosti, da najdejo svoje področje dela. V sami ustavi je zapisano, da občani v okviru krajevne skupnosti organizirajo komunalne, stanovske, gospodarske, kulturno prosvetne, vzgojne in druge dejavnosti, ki imajo končno samo edini cilj: omogočiti občanom višji družbeni in življenjski standard. Prav od delovanja in neposrednega sodelovanja samih občanov je odvisno mnogokrat, kako so urejene življenjske razmere. Večkrat ugotavljamo, da razni organi, ki delajo v okviru krajevne skupnosti (npr.

potrošniški sveti, hišni in vejanem samoupravnem mehanizmu, npr. v občinskih skupščinah, svetih skupščin, svetih krajevnih skupnosti itd. Izkušnje iz prakse kažejo, da so bili doslej v teh organih vedno isti občani. Taka praksa je vsekakor škodljiva. Samoupravni sistem se bo mnogo hitreje razvijal, ko bo sistem rotacije omogočal, da se bodo lahko družbeno uveljavili širši sloji delovnih ljudi. Delovanje v samoupravnih organih je dobra šola za kadre, ki so nosilci osnovne samouprave v krajevnih skupnostih.

Se hitrejšo uveljavitev samoupravljanja bomo dosegli z napori vseh občanov, zlasti pa tistih, ki delujejo v raz-

lozih s prejšnjih zborov. Do sedaj pa bo tudi treba, da bodo člani zbora delovnih skupnosti nove občinske skupščine redno vabili na zasedanja samoupravnih organov v tistih delovnih organizacijah, kjer so bili izvoljeni. Članom organov samoupravljanja bo treba pravčasno pred zasedanji dostavljati gradivo, da ga bodo lahko temeljito proučili, da ne bodo postavljeni pred dejstvo. Rezultat takega načina dela so največkrat ne najbolj ustrezne odločitve, s čimer ti organi izgubljajo na ugledu. Take težave so se pojavljale med drugim tudi na zagorskem rudniku, kjer so bili sicer člani organov samoupravljanja seznanjeni s problemi, vendar ne v zadostni meri; nekajkrat se je pa o važnejših zadevah odločalo mimo organov samoupravljanja.

JOŽE DERNOVSEK,
poslanec Litije v organizacijsko političnem zboru Skupščine SRS

Neodložljive naloge nove skupščine

Ena od najvažnejših nalog bo v Zagorju ob Savi v prihodnjem obdobju krepitev gospodarske moči komunne, pri čemer bo veljalo zlasti skrbno razmisлити o osnovni take industrije, ki bo imela perspektivo, se pravi možnost nadaljnjega razvoja. Za ta dela se bo moralo zagorsko Društvo inženirjev in tehnikov, ki ga v delu pravzaprav ni čutili, zavzeti z vsemi silami. Seveda pa bo treba vzporedno s tem reševati tudi nastajajoče težave v posameznih delovnih organizacijah. Na zagorskem rudniku imamo npr. zdaj precejšnje težave okrog jamske mehanizacije, ki bi jo bilo treba zamenjati, a je na voljo premalo sredstev iz amortizacije za to, ker je treba plačevati anuitete za doslej najeta posojila. Sicer pa se pojavljajo problemi v rudarstvu že od leta 1954 naprej, ko so se zvišale cene premoga le za 28%, cene ostalih osnovnih surovin pa za 100% in še več. Zaradi tega bo treba nujno enkrat za daljšo obdobje rešiti probleme v rudarstvu, zlasti še zavoljo tega, ker so osebni dohodki zaposlenih v rudarstvu v primerjavi z ostalimi panogami gospodarstva nizki. Ena od možnosti za rešitev teh problemov je vsekakor tudi na zagorskem rudniku povečana proizvodnja, večje storitve ter znižanje materialnih stroškov; najti pa bo treba tudi novo odkopno metodo, ki bi dajala večjo storitve ob nižjih stroških. Cilj precej pa bo treba rešiti tudi trenutne težave okrog pomanjkanja vagonov.

Poglobiti bo veljalo tudi sodelovanje občanov pri vseh važnejših vprašanjih, še posebej pa bo potrebno, da bodo zbori občanov sklicani res po potrebi in da bodo na zborih dosegali poročila o realizaciji sklepov in pred-

logov s prejšnjih zborov. Do sedaj pa bo tudi treba, da bodo člani zbora delovnih skupnosti nove občinske skupščine redno vabili na zasedanja samoupravnih organov v tistih delovnih organizacijah, kjer so bili izvoljeni. Članom organov samoupravljanja bo treba pravčasno pred zasedanji dostavljati gradivo, da ga bodo lahko temeljito proučili, da ne bodo postavljeni pred dejstvo. Rezultat takega načina dela so največkrat ne najbolj ustrezne odločitve, s čimer ti organi izgubljajo na ugledu. Take težave so se pojavljale med drugim tudi na zagorskem rudniku, kjer so bili sicer člani organov samoupravljanja seznanjeni s problemi, vendar ne v zadostni meri; nekajkrat se je pa o važnejših zadevah odločalo mimo organov samoupravljanja.

Kot sem že omenil bo treba v Zagorju ob Savi forsirati ustanovitev industrije, ki bo imela perspektivo. Doslej smo o tem še premalo razmišljali; dosedanji predlogi pa so bili premalo skrbno proučeni in premalo tehnično. Zanimivo pa je ob tem, da v zadnjem času tudi občani na zborih vse bolj postavljajo vprašanja v zvezi z nadaljnjim razvojem gospodarstva. Meala, da bo nova občinska skupščina s svojo strukturo laže reševala vsa ta pereča vprašanja, seveda bo pa treba najprej člane nove občinske skupščine podrobneje seznaniti z vsemi problemi in načrti.

In še na nekaj kaže opozoriti: gospodarjenju v kolektivih bo treba posvetiti več pozornosti, da se ne bi ponovili primeri slabega gospodarjenja, kot je bil to slučaj v nekaterih zagorskih delovnih organizacijah. Del krivde

Naše nadaljnje važno delo - statuti

Jože Laznik, predsednik občinskega sindikalnega sveta v Trbovljah kandidira za poslanca v republiški zbor Skupščine SRS. V razgovoru za naš list je poudaril, da bo naloga vseh poslancev predvsem v tem, da bodo poznali vse družbene tokove in procese, ki jih bo potrebno nenehno spremljati. Hkrati pa bodo morali poslanci imeti nenehen stik s širšim krogom ljudi. Spoznavanje s problematiko pa naj bi bilo tam, kjer ti problemi nastajajo in se rešujejo.

— Kako je z nadaljnjim delom pri izdelavi statutov delovnih organizacij?

— Glede na predvolilno dejavnost, je delo pri izdelavi statutov delovnih organizacij več ali manj zapolneno. Medtem ko so v nekaterih večjih delovnih organizacijah sicer nekoliko naprej, pa spet drugje ugotavljamo, da po dveh, treh sestankih niso prav ničesar naredili. Pri tem so se tudi nekatere organizacije v podjetjih vse premalo angažirale, čeprav je znano, da je izdelava statutov stvar vseh v določeni delovni organizaciji. Pri izdelavi je bilo torej premalo prizadevanj, premalo se je iskalo oblik in kaj naj obdelajo statuti, čeprav se pojavlja vrsto vprašanj, ki naj bi jih statut vseboval, pa še niso rešena.

Problem se bo verjetno pokazal tudi glede obdelave določenih vprašanj. Pri tem bo potrebno nedvomno zelo gledati na to, da se nekatere stvari ne bodo obdelale detaljneje, druge pa preveč splošno. Ne zdi se mi še posebej poudarjati, da mora biti statut delovne organizacije odraz dejanskega, konkretnega stanja posamezne delovne organizacije.

Glede same razprave posameznih statutov pa sem mnenja, da bi razprave o statutih v posameznih podjetjih vodili po posameznih vprašanjih, kar bi bilo po mojem bolj koristno kot nankrat celoten statut, je na kraju razgovora poudaril tovariš Laznik.

(pb)

MIRKO DRAKSLER,
poslanski kandidat za republiški zbor Skupščine SRS v Zagorju ob Savi

Problemi zdravstvene službe

Upravnik bolnice v Trbovljah in poslanec socialno zdravstvenega zbora Skupščine SRS Jože Koritnik meni, da bo naloga poslancev tega zbora čim tesnejši stik z volivci, ki so zastopani v zdravstveni in socialni službi.

— Problematika zdravstvene službe je nedvomno zelo obširna in raznovrstna. Zdravstvena služba je šele novembra 1960 dobila zakon o organizaciji zdravstvene službe, ki je tudi v tej dejavnosti uvedel samoupravo, delitev dohodka in drugo. Popreje, ko so bili zdravstveni zavodi še proračunske ustanove, je bilo razumljivo, da so se pojavili določeni problemi, predvsem glede nabave instrumentov itd.

Danes se pojavljajo v zdravstveni službi predvsem problemi okrog prostorov. Najbolj pereč problem glede tega je v hrastniški občini, kjer pa kaže, da so se resno zavzeli za ureditev novega zdravstvenega doma. Zaradi pomanjkanja prostorov je razumljivo, da jim je pri-

manjkovalo tudi specialistov. V Trbovljah smo glede tega nekoliko na boljšem. Seveda pa je naša bolnica glede prostorov zelo na tesnem. Njene kapacitete zavzemajo 129 namesto 80 postelj.

Glede pridobivanja kadrov pa smo na boljšem. V bližnji prihodnosti bomo dobili kar sedem specialistov, šola pa se tudi precej srednjega strokovnega kadra za potrebe otroškega oddelka zasavske bolnice.

V perspektivi pa bo potrebno misliti tudi na ustanovitev zdravstvenega centra kot izključno strokovnega organa, ki bi statistično analiziral kazuistična obolenja. Zakon predvideva, da se lahko tak center ustanovi za eno ali več komun skupaj. Glede na sorodnost teh obolenj bi tak zdravstveni center lahko deloval za celotno Zasavje.

Problemov okrog zdravstvene službe je zares precej, tako da bo tudi delo našega zbora marsikdaj precej težko.

(pb)

Težave zasavskih rudarjev

Zaradi pomanjkanja vagonov sta se oba zasavska premogovnika — Rudnik rjavega premoga Trbovlje — Hrastnik in Rudnik rjavega premoga Zagorje znašla v težavnem položaju.

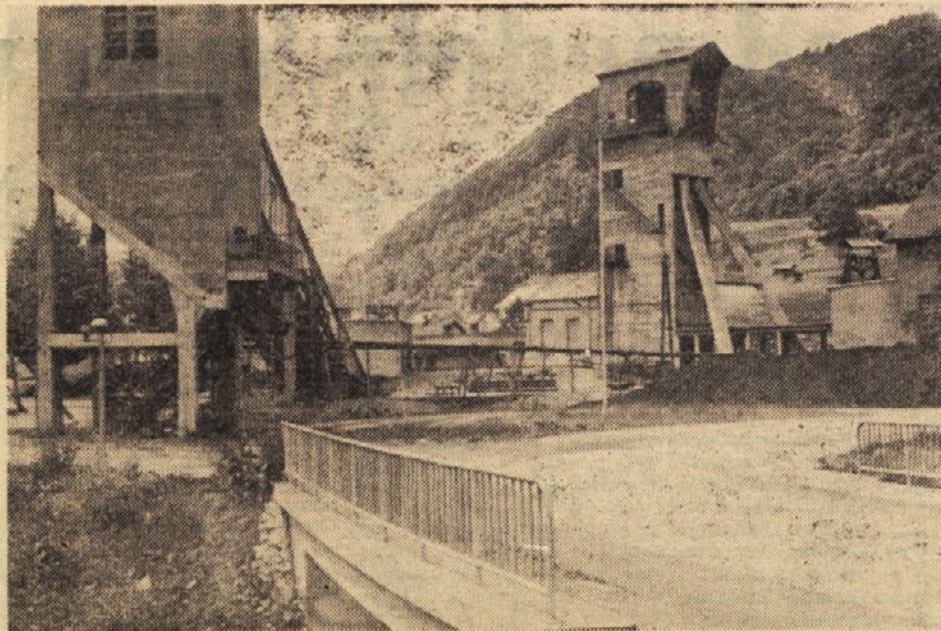
Tako so na Rudniku rjavega premoga Trbovlje — Hrastnik dobili v mesecu maju skoro 600 vagonov. manj, kot so jih potrebovali, v prvih sedmih dneh junija pa so dobili vsak dan povprečno po 40 vagonov premalo. Na Rudniku Trbovlje — Hrastnik so deponirali v maju nad 3.300 ton premoga, delno pa so omejili proizvodnjo premoga. Mesečna proizvodnja premoga pa se je s tem zmanjšala v maju za najmanj 8.000 ton premoga.

Na zagorskem rudniku naročajo dnevno povprečno 130 vagonov, dobijo jih pa po 60. Pri povprečni dnevni proizvodnji 2.200 ton premoga primanjkuje vagonov za okrog 1.000 ton premoga dnevno. Ker zagorski rudnik nima deponij, je bil prisiljen zmanjšati proizvodnjo premoga, na drugi strani pa vskladiščiti rovni premog, kjer je le mogoče. V kolikor se v naslednjih dneh ne bo stanje spremenilo (po izjavi 7.6.), bodo začeli skladiščiti premog na nogometnem igrišču »Svobode« v Kisovcu. Tudi na zagorskem rudniku so težave okrog pomanjkanja vagonov vplivale na občutno nižjo mesečno proizvodnjo premoga v maju.

Zaradi tega ker oba zasavska premogovnika ne moreta v dogovorjenih rokih pošiljati premoga kupcem, nastajajo pri kupcih težave v zvezi s proizvodnjo. Zagorski rudnik je zato npr. predlagal kupcem, da naj bi le-ti priznali dodatne stroške, hkrati pa naj bi začeli odvažati premog iz Zagorja ob Savi s tovornjaki, v precejšnji meri tudi s tovornjaki kupcev, ker rudnik sam nima na voljo dovolj prevoznih sredstev.

Zasavski rudarji so pripravljani po svojih močeh pomagati pri rešitvi tega problema, prav bi bilo, da bi vsi uporabniki železniških vagonov dosegli kar najhitrejšo nakladanje in razkladanje vagonov, da bi na ta način kolikor je mogoče omejili težave v zvezi s pomanjkanjem železniških vagonov.

(ma)

VAGONOV SE ZDAJ NI! Pomanjkanje železniških vagonov močno tare tudi zasavske rudarje. Ker v Zagorju ob Savi nimajo primernih prostorov za deponijo premoga, so morali skladiščiti premog, kjer je le bilo mogoče. Zdej pa zagorski rudnik urejuje čisto do bunkerja, da bi lahko začeli odvažati premog s separacije s tovornjaki. Zaradi pomanjkanja železniških vagonov se je proizvodnja premoga v obeh zasavskih rudnikih znižala. — Na sliki: zagorski rudnik je deponiral nekaj premoga kar pri obratu Kisovec zraven nakladalnega prostora

42-urni delovni teden

Znano je, da naša nova organizacije obilo dela pri tej ustavi dopušča najdaljši delovni čas 42 ur v tednu. Čeprav še ni sprejet zvezni zakon, ki bo določal roke in pogoje za prehod, velja poudariti, da čaka vse delovne

te v prihodnje obilo analiz in variant za sleherni delovno organizacijo. Tega dela pa ne gre odlašati.

Analize za takšen delovni teden bodo morale upoštevati več faktorjev. Tako bo potrebno proučiti vse notranje rezerve, njihovo aktiviranje za dvig proizvodnje in produktivnosti. Nadalje bo potrebno proučiti, ali število zaposlenih in njihova kvalifikacijska struktura v posameznih delovnih organizacijah zadovoljuje potrebam po skrajšanem delavniku, ali so potrebe prevelike ali premajhne.

Drži tudi ugotovitev, da imajo v mnogih podjetjih izgube ne samo v času, preživljenem na delu, temveč tudi v precejšnjih izostankih z dela. Prizadevanja vseh za čim boljše izkoriščanje celotnega delovnega časa pa so neločljiva od popolne razčlenbe dejanskega učinka delovnih ur v rednem in nadurnem delu, vzrokov, ki povzročajo obolevnosti ter druge upravičene in neupravičene izostanke z dela, ter ukrepe, ki jih velja storiti v to smer.

Ce govorimo o boljsem izkoriščanju celotnega del. časa, je potrebno tudi opozoriti, da bi nedvomno lahko dosegli boljše rezultate z ustrezno delitvijo znotraj delovnih kolektivov, ki bi morali v večjem obsegu stimulirati racionalno izkoriščanje mrtvega in živega dela v določenem delovnem času.

Prehod na 42-urni delovni teden je torej izredno obsežna in zapletena naloga, povezana z nešteto komponentami v nenehni medsebojni odvisnosti, ki bodo zahtevale rešiti nekatere probleme tudi v okviru komune ali več komun. Celotna naloga pa zahteva predvsem takojšnjih temeljitih proučevanj.

S. S.

(p)

Alžirska delegacija v Trbovljah

Te dni je bila na obisku v Sloveniji delegacija alžirske republike, ki jo je vodil pomočnik ministra v Ministrstvu za industrijo in energetiko g. Lakrdari Abdelmalek. Delegacija je obiskala tudi Trbovlje, saj alžirsko Ministrstvo za industrijo in energetiko ter Direkcija za rudarstvo in geologijo sodelujeta s strokovnjaki trboveljskega

zdrženja »Rudis«. Ob obisku v Trbovljah so se člani delegacije še posebej zanimali za delo Strojne tovarne, v Ljubljani pa za delo dveh članov zdrženja »Rudis«, tako Metalurškega inštituta ter Geološkega zavoda.

Rezultat dosedanjega sodelovanja zdrženja »Rudis« z Alžirijo so podpisani zaključki za prvo fazo del na rud-

nikih, ki jih je treba obnoviti oziroma zgraditi na novo. Pri izvedbi teh del v okviru prve sklenjene pogodbe bodo sodelovali člani zdrženja »Rudis«, in to Geološki zavod iz Ljubljane, Metalurški inštitut iz Ljubljane, Rudniki svinca in topilnica Mežica ter Oddelček za specialna rudarska dela Rudnika Trbovlje — Hrastnik. Po končanem

prvih delih se bodo v delu v Alžiriji vključili s svojo dejavnostjo in dobavo opreme še ostali člani zdrženja »Rudis«.

Zdrženje »Rudis« že vzpostavlja v Alžiriji svoje stalno tehnično predstavništvo, prve ekipe pa odpotujejo na delo v teku enega meseca. Pričakovati je, da bo zdrženje »Rudis« s svojim delom v celoti upravičila pričakovanja alžirskih gospodarstvenikov, ki želijo, da zdrženje »Rudis« v najkrajšem času usposobi za proizvodnjo vsaj dva rudnika nekovin v Alžiriji.

V trboveljski Strojni tovarni je g. Lakrdari Abdelmalek podčrtal v izjavi našemu uredniku važnost pogodbe z zdrženjem »Rudis«, in pa nadaljnje sodelovanje, kar bo odvisno od izvedbe teh prvih del. Poudaril je tudi, da si je ogledal že vrsto rudnikov, ni pa še bil doslej v tovarni, kjer izdelujejo opremo za rudnike. V Trbovljah si je zdej tako tovarno tudi ogledal. Presenečen je bil nad napredkom, ki ga je dosegla Jugoslavija in izrazil željo po še nadaljnjem tesnem sodelovanju Alžirije z zdrženjem »Rudis«. Med pogovorom v STT so gostu iz Alžirije pripovedovali o delu in načrtih zdrženja »Rudis« in ga seznanili z delom posameznih članov tega zdrženja.

Alžirska delegacija z g. Lakrdarjem Abdelmalekom ob obisku v Strojni tovarni

Bo pomoč hitra in učinkovita?

Ze nekaj let tare prebivalce industrijskega naselja Smartno v litijski občini problem — pomanjkanje šolskih prostorov. Od leta 1958 naprej imajo na šmarnski osnovni šoli pouk v treh izmenah. Ob uvedbi pouka v treh izmenah so začeli razmišljati o gradnji novega šolskega poslopja, z gradnjo katerega so začeli 1959.1., vendar so to gradnjo zaradi pomanjkanja sredstev doslej že dvakrat ustavili. Po potresu so še večji problemi, saj je zdaj pouk v petih učilnicah v štirih stavbah v Smartnem. Največja želja Smarčanov je — dograditi novo šolsko poslopje vsaj do začetka novega šolskega leta.

V razgovoru o problemih šole v Smartnem, ki ga je pripravilo prejšnji teden naše uredništvo v Smartnem, so sodelovali predsednik ObO SZDL Litija Stane Volk, predsednik šolskega odbora Drago Kepa, šolski upravitelj Jože Grošelj in predsednik KO SZDL Smartno Boris Žužek.

Ko so leta 1958 uvedli na osnovni šoli Smartno pri Litiji pouk v 3 izmenah, je bilo na šoli 390 učencev. V šolskem letu 1962/1963 sta v 15 oddelkih 502 učenca, v novem šolskem letu 1963/1964 pa bo v vsakem primeru 17 oddelkov z okrog 540 učenci. Tako grozi uvedba ČETRTE IZMENE za 2 razreda. Uvedba četrte izmene je sicer teoretično mogoča, praktično pa ne, saj je že zdaj pouk ob treh izmenah od 7. do 18.30 (v prvi izmeni od 7. do 11., v drugi izmeni od 11.05 do 14.15 in v tretji od 14.30 do 18.30). Rešitev, da ne bi uvedli četrte izmene, bi bila preselitev enega oddelka na litijsko šolo, vendar se starši šoloobveznih otrok s tem predlogom ne strinjajo.

Ob začetku gradnje šolskega poslopja so računali, da bo imela nova šola okrog 500 učencev, za katere bi bilo na voljo 16 učilnic in bi bil tako pouk v 2 izmenah. Tudi če bi bilo novo šolsko poslopje že dograjeno, bi morali letos iskati eno učilnico že izven novega šolskega poslopja.

Ob začetku gradnje so se odločili za krajevni samoprispevek

Ob začetku gradnje novega šolskega poslopja so se bili v Smartnem odločili za uvedbo KRAJEVNEGA SAMOPRISPEVKA, s katerim bi zbrali okrog 6 milijonov din. Tedaj so bili računali, da bodo tako zbrana sredstva osnova za najetje posojil, računajoč seveda pri tem tudi na pomoč ObLO in OLO.

Novo šolsko poslopje za osnovno šolo v Smartnem so dodajali dogradili do III. gradbene faze, za gradnjo pa so doslej porabili okrog 42 milijonov din. Iz krajevnega samoprispevka zaposlenih je bilo zbrano 2.700.000 dinarjev, iz krajevnega samoprispevka kmetijskih proizvajalcev pa bo predvidoma zbrano okrog 3 milijone din. Zraven tega so pa prispevali dodatna sredstva še delovni kolektivi, tako kolektivi Lesne industrije, Kresniške industrije apna in Industrije usnja po 1 milijon din, Gozdno gospodarstvo Ljubljana pa 1,5 milijona din. OBCINSKI LJUD-

SKI ODBOR LITIJA pa je doslej za gradnjo nove šmarnske šole najel za okrog 34 MILIJONOV DIN POSOJIL.

Redni pouk močno oviran

Od leta 1958 naprej, ko je bila uvedena tretja izmena, je pouk močno oviran. Učilnice so z ozirom na površino in pogoje prenatrpane, saj je npr. v 7. razredu 42 učencev, v 6. a razredu pa 39 učencev. Zaradi uvedene tretje izmene trpijo predvsem gospodinjski in tehnični pouk ter telesna vzgoja. Pa tudi dodatna pomoč učencem, da bi se izboljšali učni uspehi, je v večini primerov nemogoča, čeprav mnogi prihajajo v šolo že ob 6. uri zjutraj in se zbirajo v zasilnih prostorih. In še nekaj: radijske šolske ure, ki bogatijo pouk, poslušajo največkrat ob tranzistorju v naravi, ker je tako najboljše. Težave okrog pomanjkanja šolskih prostorov občutijo prav vsi. Tako se lutkarji zbirajo na podstrešju; modelarji, ki dosegajo lepe uspehe v republiškem merilu, uporabljajo kletne prostore; tudi šolska knjižnica nima primernih prostorov; šolska mlečna kuhinja, v kateri je dobivalo pozimi malico od 350 do 400 otrok, je bila v zasebni hiši in je bilo treba pripravljeno hrano prenašati v šolske prostore.

Zdravstveni pogoji niso najboljši

Zaradi neprimernih prostorov in neprimerne šolske opreme se slabša zdravstveno stanje otrok. Učilnice je pravzaprav nemogoče zračiti, premalo je tudi sanitarij. Ob zadnjem zdravniškem pregledu je bilo ugotovljeno, da ima precej učencev slabo držo zaradi premajhnih in pre nizkih klopi. Težave pa se porajajo tudi zategadelj, ker prihajajo učenci iz Liberge, Preske, Javorja in Leskovca tudi po 20 kilometrov daleč, največ peš, pozimi vsi premrazeni ali premočeni v te neprimerne prostore.

Sedanje stanje je nevarno

Po potresu je bil sklican na zahtevo staršev in šolskega odbora roditeljski sesta-

nek. Starši so tedaj zahtevali, da je treba preseliti otroke v varnejše prostore. S stanjem pa so v posebnem pismu seznanili tudi predsednika Skupščine SRS tovarišico Vido Tomšič.

Stanje se je torej ob potresu še poslabšalo. V starem šolskem poslopju ni bilo mogoče več vzdržati. Zdaj so učilnice razvrščene v 4 stavbah v Smartnem, in sicer v telovadnici doma TVD Partizan, v sindikalni knjižnici Industrije usnja, v kegljišču in v Zadrudnem domu. Na litijski šoli so si sposodili table, da so sploh lahko začeli s poukom. Zaradi takega stanja hromi sama organizacija pouka, kar se bo vsekakor poznalo na končnih učnih uspehih. Trpi zlasti še predmetni pouk na višji stopnji.

Sicer je po potresu komisija priporočila vodstvu šole, da naj organizira pouk v starem poslopju tako, da bosta vladala red in disciplina. Ker pa je v posameznih oddelkih veliko učencev in pa zaradi večžmenskega pouka, ko je ob izmeni v razredih in na hodnikih na manj 200 otrok, praktično ni mogoče poskrbeti oziroma zagotoviti popoln red.

Pomoč bi morala biti hitra

Z ozirom na nevarno stanje v Smartnem vsekakor

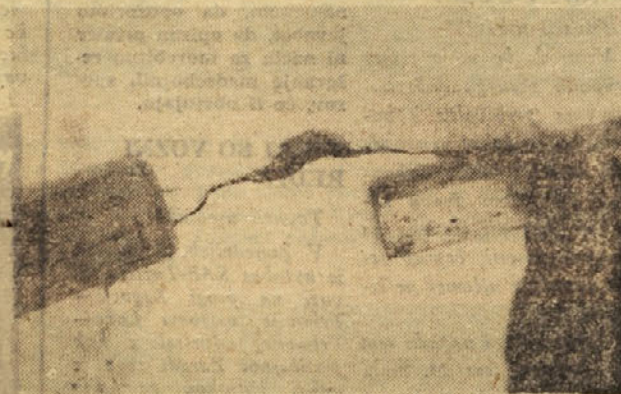
upravičeno pričakujejo pomoč, za katero pa želijo, da bi bila dovolj hitra, da bi začeli čimprej z deli pri dograditvi novega šolskega poslopja. Za rešitev tega problema so se zavzeli v Smartnem in Litiji vsi, v Smartnem pa še posebej poudarjajo pomoč predsednika litijske občinske skupščine Staneta Pungerčarja.

Vzporedno z gradnjo novega poslopja bi morali v Smartnem obnoviti in adap-

dustriji usnja je namreč zaposleno precej žensk. Po ugotovitvah ankete 90 šoloobveznih otrok nima pravega varstva, v času ko sta starša v službi, prav tako pa tudi najmanj 90 predšolskih otrok.

Razumevanje kolektivov

V Smartnem še poudarjajo, da so kolektivi z vsega območja omogočili, da so sploh lahko začeli s poukom v zasilnih prostorih. Predil-

To je le ena od mnogih razpok

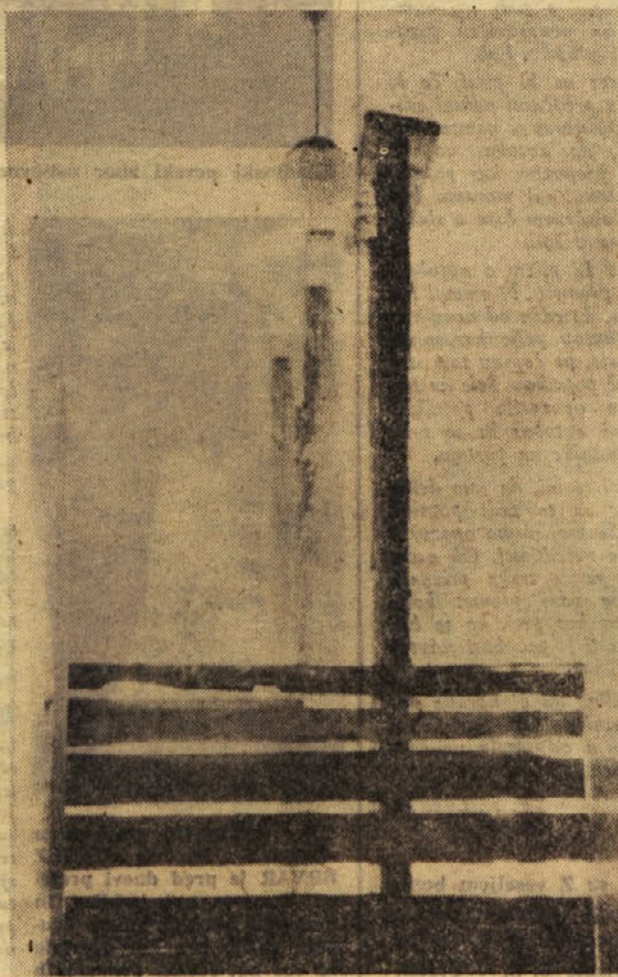
tirati tudi staro šolsko poslopje, v katerem bi med drugim uredili prostor za šoloobvezne otroke, zraven tega pa še prostore za vzgojno-varstveno ustanovo, ki je v Smartnem zdaj še ni, a bi jo nujno potrebovali. V In-

nica Litija, Lesna industrija Litija in Gozdno gospodarstvo Ljubljana so namreč prispevali 1.200.000 din za nakup nove šolske opreme za 3 učilnice. Tako je bilo sploh mogoče začeti s poukom v zasilnih prostorih, ker bi morali v nasprotnem primeru pouk predčasno končati, ker je bila v prejšnjih prostorih stara oprema (vezane klopi), ki je ni bilo mogoče pronašati in je zdaj našla svoje mesto na podstrešju.

Mimogrede: v Smartnem še poudarjajo, da bi kazalo ob sodelovanju kolektivov in nove občinske skupščine rešiti tudi pereče vprašanje stanovanja za prosvetne delavce. V kraju zdaj namreč ni niti 1 primernega družinskega stanovanja za učitelje. Učiteljska stanovanja so slaba, samske sobe pa so v privatnih hišah, največ na podstrešjih. Zaradi neurejenih stanovanjskih razmer se vsako leto odseli več učiteljev, lani npr. kar devet. Ni pa tudi željenega odziva na razpise prostih mest. Manjka zlasti kadra z višjo izobrazbo za predmetni pouk.

- Zaradi opisanega stanja bodo v Smartnem pri Litiji podaljšali pouk za dva dni. S 1. junijem so ukinili šolsko mlečno kuhinjo. SMARČANI ZDAJ NESTRPNO PRICAKUJEJO VESTI O DODELITVI SREDSTEV, DA BI ČIMPREJ NADALJEVALI Z DELI PRI GRADNJI NOVEGA ŠOLSKEGA POSLOPJA, DA BI KONČNO IZGINILO Z DNEVNEGA REDA VSEH SESTANKOV PERECE VPRAŠANJE STANOVANJA ZA UČITELJE.

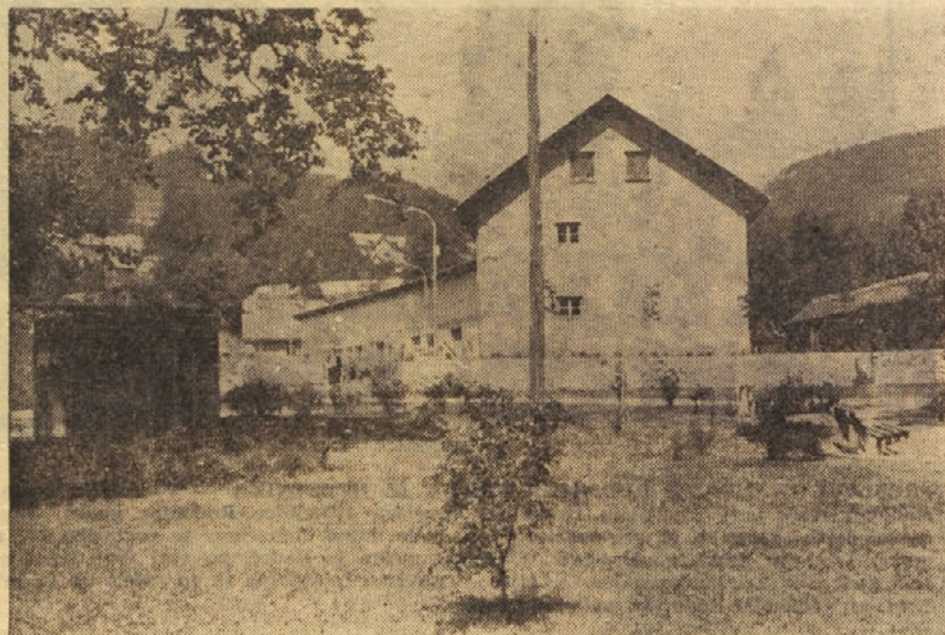
Marijan LIPOVSEK

Takala je notranost stare šole v Smartnem (sicer bolj podobna jami)

Hrastnik v teh dneh

Komunalna skupina pri obrtno-komunalnem podjetju »Usluga« Hrastnik je lepo uredila že marsikateri kotichek hrastniške doline

Vplivno območje Hrastnika

Oba zborni organi nove občinske skupščine v Hrastniku sta na svoji prvi seji sprejela tudi prvi odlok o vplivnem območju Hrastnika. Zakon o urbanističnih projektih namreč zahteva, da se za vsako področje in gradbeni okoliš določijo vplivna območja, ki vpliva na ureditev nekoga kraja oziroma naselja z njegovim gospodarskim potencialom, strukturo prebivalstva ter njegovimi potrebami.

Vplivno območje Hrastnika je potemtakem tisti predel, ki je v takšni meri odvisen od Hrastnika, da je postal do neke mere njegov sestavni del. Ta odvisnost ni pogojena z bližino in več ali manj dobrimi prometnimi zvezami, temveč vse bolj z vsakodnevnimi stiki.

Rezultati prepletanja posameznih kriterijev dajejo ponekje bolj, drugje manj jasno podobo o naseljih, ki spadajo v vplivno območje, in ki bodo kot takšna doživela nedvomno svoj specifični razvoj. Predlagana meja vplivnega območja Hrastnika obsega naslednja naselja: del Dola, Boben, Studence, Prapretno in del Podkrajca.

Meja območja pa poteka po slemenu hriba Ostenek, na zahodni strani Bobna nad Drago, nadalje zajema staro in novo naselje Prapretno in izključuje Plesko ter se prečno preko pobočij po občinski meji spušča v dolino, ki doseže na zgornjem koncu vasi Boben. Od tu se nadaljuje proti jugovzhodu preko hriba Jelenica, zajema v svoje območje naselje Novi Dol ter se mimo vasi Dol spusti preko Slatna v dolinsko dno. Tu se meja obrne proti Hrastniku, poteka naprej po

južnih obronkih doline Brnica — Dol, tako da zajema v svoje območje vse nepogozdene površine severnega pobočja Kovka. Nad Hrastnikom (Frtico) se meja nadaljuje proti jugu, vključuje spodnji del doline potoka Boben, za Savo pa do zavoja 1200 m pod železniško postajo. Tu jo preseka ter se nadaljuje proti zahodu in severozahodu na njenem desnem bregu okrog 100 do 300 m od njenega korita, 500 m nad Podkrajcem pa ponovno preseka Savo ter zaključuje območje na grebenu Ostenskega hriba.

Do takšne odločitve vplivnega območja Hrastnika so privedla dolgotrajnejša proučevanja in drugi znani kriteriji. Pri tem pa je jasno, da ni bil problem razmestiti Hrastnik in pa Dol, saj ti dve naselji že po izgledu izstopata od ostalega področja po strukturi prebivalstva, dosežani vlogi in pomenu ter bodočih usmeritvah. Težje odločitve so predstavljala naselja okrog tega področja. Vsled tega je kot kriterij vključitve v vplivno območje služilo: manj kot 10 % kmečkega prebivalstva, nad 20 % zaposlenih v terciarnih dejavnostih itd.

Analiza razmer kaže, da predstavlja vplivno območje 27 % občine Hrastnik. Po drugi strani pa v tem predelu prebiva 8.783 prebivalcev. Ze ta podatek kaže, da je prebivalstvo na tem področju silno zgoščeno, saj je tu gostota znatno večja kot v ostalih predelih hrastniške občine. Še bolj kot sama razporeditev prebivalstva pa se kaže koncentracija delovnih mest, v katerih so prebivalci zapo-

sleni. Tako odpade na zaposlene v industriji v vplivnem območju kar 93 %, v javni upravi 96 % in v trgovini 95 % vseh aktivno zaposlenih v občini. Vsled tega je razumljivo, da je narodni dohodek tako glede na področje, kjer je ustvarjen, kot na njegovo razdelitev na prebivalstvo daleč največji v tem predelu.

Proces urbanizacije je torej zašel celotno vplivno območje v taki meri, da je popolnoma izgubil svoj prvotni značaj, dobil je torej novo bolj zaključeno obliko. Ker pa bo ves predel ostal tudi v bodoče področje bistvenih sprememb mu je potrebno že v naprej dati zaključeno obliko.

Urejanje komunalnih problemov

(i) HRASTNIK — Komunalna skupina pri komunalno obrtnem podjetju »Usluga« v Hrastniku je v zadnjih letih opravila pri urejanju vodovodov in kanalizacije za preko 100 milijonov dinarjev del. Čeprav so se pri teh delih pojavili precejšnji problemi, so jih prizadevni delavci te skupine mnogokrat s požitvovalnostjo kaj kmalu rešili. To se je zlasti pojavljalo pri vodovodih.

V okviru te skupine bodo v hrastniškem komunalnem podjetju uredili lastno cvetličarno in sadjarnico za lepotačna drevesca. Ta skupina bo čez pet let ustvarila 92 milijonov dinarjev celotnega dohodka. V prihodnjih letih pa bodo porabili za urejanje komunalnih vprašanj okrog 345 milijonov dinarjev sredstev, od tega 118 za vodovodne naprave, za kanalizacijo 65, gradnjo cest in ulic 69, javno razsvetlavo 8,3 milijona itd. Samo podjetje bo prispevalo k tej investiciji 200 milijonov dinarjev, ostalo pa bo porabljeno iz komunalnega sklada.

Telovadni nastop

(p) HRASTNIK — Pionirji in mladinci iz osemletk v hrastniški občini pripravljajo za konec šolskega leta telovadni nastop. Na njem bo nastopilo več sto mladih telovadcev, na njem pa bodo prikazali vrsto veščin, ki so jih pridobili pri telovadnih urah na svojih šolah.

Povečana aktivnost

(pb) HRASTNIK — V Hrastniku so po analizah o dosežanih volitvah pričeli s pripravami za volitve republiških in zveznih poslancev. Tako se je zbral tudi širši politični aktiv občine, na katerem so razpravljali o do-

sedanji predvolilni dejavnosti in volitvah v občinsko skupščino, hkrati pa so se pomenili tudi o prihodnji predvolilni dejavnosti in volitvah republiških in zveznih poslancev. V času od 8. do 12. t. m. so se sestali tudi politični aktivni po volilnih enotah. Na predvolilnih zborovanjih na Dolu, v Spodnjem in Zgornjem Hrastniku, ki so bila včeraj in danes pa so govorili kandidati za republiško skupščino: Marjana Tovornik, Jože Greben in Leopold Rebernik. Na teh zborovanjih pa je bilo govora tudi o zunanjepolitičnih in gospodarskih vprašanjih in zadnjih volitvah.

Proslava 100-letnice RK v Hrastniku

(pb) HRASTNIK — V soboto so v hrastniški občini lepo proslavili 100-letnico Rdečega križa. Popoldne je bila povorka, v kateri so se zvrstili pionirji, reševalne ekipe, člani ZB in drugi. Zvečer pa je bila v Hrastniku akademija, na kateri so 17 krvodajalcem podarili zlate in 60 srebrne značke. Na akademiji so razen pionirjev iz osemletk sodelovali še pevski zbor in godba na pihala Svobode II. S slovesnosti ob 100-letnici Rdečega križa so poslali pozdravno brzojavko tovarišu Titu.

O NOB po šolah

(p) HRASTNIK — Komisija za obujanje spominov in tradicij NOB pri občinskem odboru ZB Hrastnik je na svoji zadnji seji razpravljala o temah predavanj iz narodno osvobodilne borbe, ki jih bodo jeseni predavali udeleženci NOB po osemletkah v hrastniški občini. Vsebinska predavanja bo razdeljena na devet tem, ki pa bodo zajemale celotno obdobje narodnoosvobodilne vojne.

Za Savo v Hrastniku so v zadnjih letih zgradili novo stanovanjsko naselje steklarjev

SLOVENSKA NOGOMETNA LIGA
Rudar (T) : Delamaris 3:1 (2:0)

TRBOVLJE — Na stadionu Rudarja sta se v predzadnjem kolu slovenske nogometne lige srečala domači Rudar in Delamaris iz Izole. Pred nekaj sto gledalci je sodil Golež iz Celja.

Strelci: za Rudarja Halilagić v 18. minuti in Pajer v 33. in 55. minuti ter Januš v 89. minuti za goste.

Rudar: Bantan, Pristav, Lučančič, Bostič, Sorl, Kos, Pokotar, Zibert, Breznikar, Pajer, Halilagić;

Delamaris: Fermo, Dobrič, Černe, Januš, Sorgo, Sosič, Božič, Cuban, Markežan, Kostić.

Rudar je na nedeljski tekmi zaslužen premagal goste. Rudarjevci so igrali tokrat z večjim poletom, nekoliko tudi bolj učinkovito, vendar napadalc v obeh delih igre niso izkoristili številnih priložnosti. Tako je po številnih nenehnih napadih domačih Pajer v 18. minuti podal lepo Halilagiću, ki je usmeril žogo v gol. Rudar je tudi naprej nenehno napadal, čeprav mu je marsikdaj odlični vratar gostov prekrizal račune. V 33. minuti se je znašel Pajer in povišal rezultat na 2:0 v korist domačih. Pajer je tudi v drugem polčasu bil realizator tretjega gola za domačine. Ko je kazalo, da bo ostalo pri rezul-

tatu 3:0 je odlični Januš minuto pred krajem dosegel častni zadetek za goste.

Mladinci:
Rudar : Maribor 2:6 (1:3)

LJUBLJANSKA NOGOMETNA PODZVEZA
Proletarec : Tabor (Ihan) (3:0 p. f)

(č) ZAGORJE — V predzadnjem kolu nogometnega prvenstva LNP bi moralo moštvo Proletarca sprejeti v goste moštvo Tabora iz Ihana. Ob določeni uri gostov ni bilo na igrišču in sodnik Arsič je odpiskal tekmo. Moštvo Proletarca je brez borbe osvojilo 2 točki.

Svoboda (K) : Bratstvo 4:3 (2:1)

(C) KISOVEC — V predzadnjem kolu nogometnega prvenstva LNP je moštvo Svobode sprejelo v goste vodečo enajstorico Bratstva iz Hrastnika. Tekma se je končala z zasluženom zmago domačinov 4:3. Sodnik Zorko iz Ljubljane je bil dober. Gledalcev je bilo približno 400. Začetek tekme je bil nervozen in sta obe moštvi delali začetniške napake. Prvi so uredili vrste domačini in tudi v 24. minuti po Ašiču povedli. Na izenačenje ni bilo treba dolgo čakati, v 35. minuti je Prašnikar dosegel s strelom v levi zgornji kot

izenačenje. Moštvo Svobode se je borilo za vsako žogo in se morajo gosti zahvaliti samo nespretnim domačim napadalcem, da niso že v polčasu odšli na počitek z večjim rezultatom v korist domačih. V 40. minuti je obrambni igralec gostov naredil grobo napako ko je vrnil prekratko žogo svojemu vratarju. Do nje se je dokopal Tori in dosegel vodstvo. Do polčasa se rezultat ni spremenil. Po odmoru sta obe moštvi napeli vse sile za čim ugodnejši rezultat. Domačini so se bolje znašli in že do 70. minute igre vodili s 4:1. Gole sta dosegla Gostiša in Deič. Gostje so hoteli na vsak način rezultat znižati, kar jim je uspelo v teku 10 minut doseči dva gola po Trinkerju in rezultat znižati na 4:3. Zmaga domačinov je zaslužena. Če bi bili napadalc bolj učinkoviti, bi bila lahko zmaga še izdatnejša.

Prijateljsko srečanje

(č) ZAGORJE — V soboto, 8. junija 1963, je sindikalna podružnica Trgovskega podjetja »Potrošnja« Zagorje organizirala prijateljsko nogometno srečanje s sindikalno podružnico TP Tekstil — galerija Celje. Takšno pobudo sindikalne podružnice Potrošnje je za pozdraviti ter se s tem kolektivni v enakih strokah zblizuajo in ustvarjajo tovariške odnose. Po dokaj zanimivi igri so tekmo domačini odločili v svojo korist z rezultatom 4:1 (1:0).

Povratno srečanje bo 22. junija v Celju. Sindikalna podružnica Potrošnje ima v programu še več takšnih srečanj s sorodnimi podjetji.

Mladinci:
Proletarec : Tabor (Ihan) 4:0 (2:0)
Svoboda (K) 2 Bratstvo 1:3 (1:2)
Pionirji:
Rudar I (T) : Proletarec 0:0
Svoboda (K) : Rudar (Hrastnik) 0:1

II. REPUBLISKA KOŠARKARSKA LIGA
MTT : Proletarec 108:72 (46:25)

(J) Maribor — V 6. kolu je zagorski Proletarec utrpel hud poraz v Mariboru. Tekma je potekala v izredni vročini, povrh tega pa je ekipa Proletarca bila močno oslabljena, vendar je Proletarec upravičeno izgubil proti razigranim domačinom.

Za Proletarca so bili uspešni: Baloh 16, Kranjc 18, Sušnik 8, Steferl 4, Turk J. 4, Golob 13, Turk P. 4 in Hauptman 5.

Ženske:
Proletarec : Branik 35:36 (12:23)

REPUBLISKA KOŠARKARSKA LIGA — ženske
Proletarec : Branik 35:36 (12:23)

ROKOMET Republiško pionirsko prvenstvo

TRBOVLJE — V nedeljo je bilo tu republiško prvenstvo v rokometu za pionirje. Med ekipami je osvojil prvo me-

sto domači Rudar pred Brežicami, Celjem, Ajdovščino itd.

Prijateljsko srečanje
TVD Partizan (Zagorje) : Rudar II (T) 16:18
TVD Partizan (Radeče) : TVD Partizan (Zag.) 36:19

ŠAH

Vesti iz Trbovelj

(n) TRBOVLJE — V počastitev Dneva mladosti je bil na Bledu moštveni šahovski festival, ki se ga je udeležilo 180 štiričlanskih ekip iz Jugoslavije in tužine. V osmi skupini je tekmovalo moštvo Rudarja iz Trbovelj in doseglo v konkurenci osemnajstih klubov tretje do četrto mesto, kar je dober uspeh.

Vrstni red: 1. Essen III 151/2, 2. Jugošpedicija Beograd 131/2, 3.—4. Rudar Trbovlje, Lokomotiva Vinkovci 13, 5. Jesenice V. 12 itd. Za Rudarja so dosegli točke: Janez Skrbec 3, Vilj Rugel 4, Hinko Jazbec st. 3, Dušan Weiss 3 točke, vse iz petih dvobojev.

V počastitev Dneva mladosti je mladinski aktiv STT priredil moštveni brزتournir, ki se ga je udeležilo sedem ekip, medtem ko se moštvo lanskeoletnega zmagovalca — Gimnazije, tekmovalja ni udeležilo. Zaslužen je zmaga ekipa STT, drugi so bili študentje (ki so igrali pol kol samo s tremi igralci), tretji pa so bili nepričakovano pionirji z osemletki Ivana Cankarja.

Vrstni red: 1. STT, 2. TKS 18, 3. Osemletka Ivan Cankar 16,5, 4. TSS 16,5, 5. IKS 13, 6. Osemletka Tončke Čeč 8 in 7. Osemletka Alojz Hohkraut 7.

Srečanje mladih proizvajalcev

(S. K.) TRBOVLJE — V počastitev 1. junija — praznika občine Trbovlje je mladina Strojne tovarne Trbovlje organizirala srečanje z mladino Metalne iz Maribora. Dopoldne so si mladinci izmenjali izkušnje iz dela in izmenjali probleme mladih ter si ogledali STT. Rezultat teh razgovorov je bil, da bi v prihodnje mladi iz STT in Metalne kar najtesneje sodelovali na vseh področjih. Popoldan pa so bila na vrsti še športna tekmovanja. Trboveljčani so zmagali v rokometu s 25:15, v namiznem tenisu s 5:3 in v nogometu s 6:0.

Dopisujte v Zasavski tednik!

175. »Kar zadeva nas, ste varni,« se je potrkal Mačka na prsi. »In če razpišejo nagrado?« je zanimalo Giorgio. »Saj so jo že, petindvajset lir dobi tisti, ki pove kaj o beguncih.« — »Ali jih ne bi rad zaslužil?« se je vmešal Augusto. Mačka je kar pihnil, stisnil pesti in šel proti njemu: »Kaj misliš, da smo? Izdajalec?« Tudi Augusto se je postavil v borbeno pozo. Toda Antonio je stopil med oba razgreta petelinčka: »Zdaj ni čas za take obračune. Volkovi' so naši prijatelji.« — »Res je,« je rekel pomirjevalno še Giorgio. »Hvala ti za sporočilo in vzemi tale denar: Dančju kupite kruha in skrbite, da bo čimprej zdrav.« — »Kot bi bil naš,« je zagotovil Mačka, pokimal dečkom in se splazil ven. Tako so morali ostati begunci v skrivališču še tisti dan in naslednji, brez vesti o Danteju.

176. »Črni bratje« so prihajali le posamič, da jih ne bi nehote izdali. Bali pa so se celo, da jih ne bi izdal kdo iz lastne družine, kajti vsota petindvajset lir je pomenila precej denarja, marsikomu, revnemu dimnikarskemu vajencu pa še prav posebno. Vendar je tretjo noč Giorgio obiskal Danteja. Imel je še vedno vročino in rana se mu je gnojila. Hoditi še ni mogel in čakati je bilo treba še dan ali dva, morda tudi več. — Čez dva dni je bil Mačka zopet v skrivališču pri pobeglih dimnikarjih. Bil je tako razburjen, da je zavpil že pri vhodu: »Anselmo je odkril Danteja.« — »Kaj praviš?« Vsi so skočili na noge. »In zdaj?« — »Ne vem, to je vaša stvar. Midva s Kozavim sva sicer takoj nato odpravila Danteja proč, v bližnjo šupo. Toda tudi tam ne bo dolgo na varnem.« Giorgio si je prvi opomogel: »Ni pomoči, na pol je treba še danes ponoči.«

črni bratje

Mali oglasi

Ugodno prodam 2 dobro ohranjena krojaška šivalna stroja znamke »Singer« in »Pfaff«. — Naslov v upravi lista.

Ugodno prodam sodobno kuhinjsko opremo. — Trg Franca Fakina 24.

Prekljici

Preključujem za neveljavno izgubljeno izdajnico štev. 0384 za nakaznico TP »Prvi junij« Trbovlje v znesku 2.235 din na ime Jože Leskovšek, Hrastnik 75.

Obvestila

Vsem delovnim ženam Litije in okolice: »Bagat« šivalni stroji Zadar priredi tečaj za šivanje in krojenje v klubski sobi Predilnice. Prijave: pri vratarju Predilnice in v trafikii Kavšek. Sestanek in pojasnila dne 17. junija ob 8., 15. in 19. uri.

INDUSTRIJSKA KOVINARSKA ŠOLA STROJNE TOVARNE V TRBOVLJAH

objavlja

r a z p i s

za sprejem 60 učencev v I. letnik

Pogoji za sprejem:

- dokončana osemletka;
- starost 15 let;
- da je zdrav in sposoben za kovinarski poklic.

Lastnoročno napisani prošnji, kolkovani s 50 din državne takse, je priložiti:

1. rojstni list;
2. zadnje šolsko spričevalo in mnenje osnovne šole o sposobnosti in nagnjenosti učenca;
3. zdravniško spričevalo;
4. potrdilo o premoženjskem stanju.

Kandidatov, ki nimajo popolne osemletke, ne bomo upoštevali. Šola izučuje poklic strojnega ključavničarja in kovino-strugarja. Pouk je teoretičen in praktičen ter traja 3 leta.

Če se bo priglasilo več kandidatov, kot je razpisanih mest, bodo opravljali sprejemni izpit iz slovenskega jezika, matematike in psihološko-praktične preizkušnje.

Prošnje sprejema tajništvo šole do 30. julija. Internata ni. Nekolkovane prošnje in prošnje brez potrebnih dokumentov ne bomo upoštevali in se smatra, kot da kandidat ni vpisan.

Vse potrebne informacije daje uprava šole, Trbovlje — Novi dom 60, telefon štev. 80-213.

Sprejememo večje število šivilj za šivanje otroške in ženske konfekcije na domu. — Konfekcija »Obnova« Rače.

Nudimo zaposlitev upokojenca — upokojenki. Dober zaslužek — 4-urna zaposlitev. — CP »Delo«, podružnica Trbovlje.

ZAHVALE

Ob nenadni izgubi našega moža in očeta

JERNEJA PODBEVSKA

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, sedanjim in bivšim sosedom, prijateljem in znancem, ki so darovali toliko vencev in cvetja ter ga spremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala tov. Seršetovi in ostalim sosedom za poštvalni trud ob njegovi smrti.

Zalujoča žena, hčerki in sinovi z družinami.

Primariju dr. Virgilu Krasniku in dr. Krasnikovi, dr. Murgljnu, dr. Slokanu, dr. Škerbic-Kersteinovi, dr. Michaeli Drnovšek in ostalim, sodelujočim pri moji operaciji, vsemu ostalemu medicinskemu kadru in strež-

nemu osebju se od vsega srca zahvaljujem za izredno skrb in nego, ki so mi jo nudili med mojo boleznijo.

Hvaležni Jože Juvančič, Zagorje

Tovarišem Tilki in Bertlu Burja ter Dragici Holecšek najlepša hvala za njihovo prizadevanje. — Slava Hegler.

Za številne izraze sožalja, za prelepe vence in spremstvo na zadnji poti mojega pokojnega moža

IVANA MAKI

se prav iskreno zahvaljujem DPD Svobodi-Dobrna, ZB, upokojenecem iz Dobrne, SZDL ter vsem njegovim prijateljem. Lepo zahvalo izrekam za poslovitni govor ob odprtem grobu. Vsem in vsakomur posebej za ustno sožalje priskrba hvala.

Zalujoča žena, sestra Fanči in ostali.

Izrekam javno zahvalo organizaciji ZB terena II, Sindikalni podružnici Steklarne in kolektivu Steklarne za vso pomoč, ki so mi jo nudili pri nakupu vozčka za moj osebni prevoz.

Alojz Ovnik, Steklarna Hrastnik

FILM

Kino Delavski dom v Trbovljah: 13. junija angleški VV film »Gangsterje«; 14. do 17. junija ameriški barvni VV film »Zate živim«; 18. do 20. junija nemški film »Novela o šahu«.

Kino Svoboda — Trbovlje II: 13. do 17. junija ameriški barvni vstavljen film »Rio bravo«; 18. in 19. junija ameriški barvni film »Priatelj Joye«.

Kino Svoboda — Zasavje v Trbovljah: 15. in 16. junija nemški film »Danes se ženi moj mož«; 22. in 23. junija ruski barvni film »Don Kihot«. Predstave: v soboto ob 17. in 19.15. v nedeljo ob 15., 17. in 19.15.

Kino »Svoboda II« v Hrastniku: 13. junija franc. film »Zaupnik teh žena«; 15. do 17. junija amer. barv. VV film »Nenadoma v lanskem poletju«; 19. in 20. junija italijanski VV film »Lola«.

Kino Delavski dom v Zagorju: 15. do 17. junija italijansko-francoski barvni film »Bagdadski lopovi«; 19. do 20. junija franc. film »Prehod preko Rheina«.

Kino Litija: 14. do 16. junija francoski barvni CS film »Meč maščevanja«; 18. in 19. junija italijanski VV film »Dekle s kovčkom«.

Kino Smartno: 15. in 16. junija mehiški barvni film »Pesem upornikov«; 19. in 20. junija italijanski film »Luči varieteja«.

HRASTNIK

Rojstev ni bilo!
Poroka: Franc Vesenjok, zidar, Prvenci in Ana Rotar, gosp. pom., Prapretno 10.
Smrti ni bilo!

ZAGORJE

Rojstev ni bilo!
Poroka: Alojz Kreča, gozd. tehnik, Izlake 92 in Desanka Polanc, kem. tehnik, Izlake 56.
Smrti ni bilo!

TRBOVLJE

Rojstva: Marta Kuder, Znojile 10, Zagorje — dečka; Marija Pinterič, Trg svobode 2 — dečka; Vlasta Mustać, Hrastnik 374 — dečka; Majda Zivoder, Bevsko 35 — deklico; Ana Flis, Hohkrautova 20 — deklico; Frida Savšek, Savinjska 13 — dečka; Marija Zaletel, Hrastnik 372 — dečka; Jožefa Jerman, Gabrsko 33 — deklico; Heda Zagar, Klek 28 — deklico; Dora Ritonja, Vodenska 45 — dečka; Ivana Vrankar, Jesenovo 3 — deklico; Marija Kepa, Zupančičeva 32, Zagorje — deklico; Marija Budja, 1. junija 34 — dečka; Matilda Križaj, Brnica 36 — dečka; Pavla Grobolšek, Zagorje, Loke 38 — dečka; Marta Krivec, Ptuj — dečka; Ljudmila Pelc, Hrastnik 311 — dečka; Marta Opresnik, Kešetovo 13 — deklico; Stefi Ilič, Zagorje, Eberlova 5 — deklico; Ljudmila Vidmar, Izlake 64 — deklico; Elfrida Pavlič, Brnica-12 — deklico; Alenka Milinovič, Dol 46 — deklico; Stefi Zorko, Briše 15 — dečka.
Poroka: Franc Božjak, kov. del., Nasipi 28 in Franciška Sinkovec, trg. pom., Nasipi 28.
Smrti: Marija Forte, roj. Kocjan, upok., Keršičeva 1 — stara 73 let; Jernej Podbevšek, upok., Suštarjeva 30 — star 74 let; Rozalija Sihar, roj. Zupan, Hrastnik 335 — stara 79 let; Neža Suntujs, roj. Pavkovič, Partizanska 9 — stara 28 let; Matija Kuder, upok., Keršičeva 45 — star 72 let; Marija Pivec, gosp., kol. I. maja 18 — stara 85 let; Ursula Pirman, roj. Vozel, upok., Ojstro 14 — stara 77 let.

Smrti: Marija Forte, roj. Kocjan, upok., Keršičeva 1 — stara 73 let; Jernej Podbevšek, upok., Suštarjeva 30 — star 74 let; Rozalija Sihar, roj. Zupan, Hrastnik 335 — stara 79 let; Neža Suntujs, roj. Pavkovič, Partizanska 9 — stara 28 let; Matija Kuder, upok., Keršičeva 45 — star 72 let; Marija Pivec, gosp., kol. I. maja 18 — stara 85 let; Ursula Pirman, roj. Vozel, upok., Ojstro 14 — stara 77 let.

BREZICE

Rojstva: Erika Lepšina, Brezice — dečka; Pavla Srpič, Vrhovska vas 13 — dečka; Ivanka Radanovič, Loče 7 — dečka; Betka Tršelič, Veliki Podlog 15 — deklico; Antonija Solar, Vihre 38 — deklico; Alojzija Lužar, Spod. Vodale 34 — deklico; Ana Grmšek, Volčje 40 — dečka; Justina Jurečič, Vel. Mraševo 15 — dečka; Marija Zajc, Vel. Obrež 58 a — dečka; Marija Bucalo, Brezice — deklico.

Porok ni bilo.
Smrt: Jožefa Novak, gosp., Sentlenart 70 — stara 65 let.

PETEK — 14. junija

8.30 Naši amaterji nastopajo; 9.25 Petkovo simfonično dopoldne; 10.15 Po črnih in belih tipkah; 12.15 Kvintet bratov Avsenik; 13.30 Od tod in ondod; 14.05 Za solarje — Pravljica o povodnem možu; 14.35 Znamenite tenorske arije; 15.20 Zabavna ruleta; 17.05 Dvočak in Cajkovski: Romeo in Julija; 18.10 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov; 20.00 Pojo zabavni zbori.

SOBOTA — 15. junija

8.05 Poštarček v mladinski glasbeni redakciji; 8.55 Za solarje — Iz moje srečne mladosti; 9.25 Operetni napravi v plesnem ritmu; 12.15 Slovenske narodne in raznih izvedbah; 13.30 Od pianina do big-banda; 14.05 Po naši domovini...; 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 18.45 Naši potniki na tujem; 20.00 Po domače...

NEDELJA — 16. junija

8.10 Mladinska radijska igra; 9.10 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 10.00 Se pomnite, tovariši...; 12.10 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 14.00 Koncert pri vas doma; 15.15 Zabavni zvoki; 19.05 Glasbene razglednice; 20.00 Narodne in domače melodije; 21.00 Galerija opernih likov; 22.15 Skupni program JRT.

PONEDELJEK — 17. junija

8.30 Glasba ob delu; 8.55 Za mlade radovedneže; 9.25 Ponedeljkovo dopoldne ob narodni pesmi; 12.05 Zabavna glasba; 12.25 Slovenske narodne pesmi; 13.30 Falla, Granados in Turina; 14.05 Majhen koncert Renate Tebaldi in Maria del Monaco; 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 18.10 Priljubljene popevke; 20.00 Nekaj stare francoske glasbe; 20.15 Pol ure z jugoslovanskimi pevci zabavne glasbe.

TOREK — 18. junija

8.05 Obisk v zagrebški operni hiši; 8.40 Igrajo veliki zabavni orkestri; 8.55 Za solarje — Je zrasla koliba iz platna; 10.15 Mali ansambli v plesnem ritmu; 12.05 Zabavna glasba; 12.15 Z našimi domačimi ansambli in pevci; 13.30 Melodije od tod in ondod; 15.15 Zabavna glasba; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Koncert po željah poslušavcev; 18.10 Odmevi z gora...; 20.00 Mali in veliki zabavni orkestri.

SREDA — 19. junija

8.55 Pisan svet pravljic in zgodbe; 9.25 Popevke v sredo dopoldne; 10.40 Slovenske narodne poje J. Černe; 12.25 Pesmi in plesi iz vsega sveta; 13.30 Prijetne operne melodije; 14.05 Za solarje — Pastirci; 15.15 Zabavna glasba; 15.40 Posnetki amaterskih skupin; 18.10 Od skladatelja do skladatelja; 20.16 Trikrat petnajst (Lepa melodije z orkestrom Mantovani).

— To je moral biti oni drugi ugrabitelj, je govoril sam s seboj. Ujema se tudi z opisom, ki mi ga je dala Jeni Ger. Toda zakaj in kako? To so bila vprašanja, ki so mučila inšpektorja. O kakšnem spanju ni bilo niti govora. Moral je ojačati spremljanje g. Tompsa. Vedel je, da ima Tom tudi zasebno letalo in da je nebo preveliko, da bi ga lahko vseskozi spremljali. Tedaj je udaril po mizi in vzkliknil:

— In zakaj imamo radarje? Zakaj imamo močno mrežo radarjev? Gospoda Tompsa moramo spremljati ves čas, pa naj potuje z vlakom, ladjo, avtomobilom ali pa letalom!...

Medtem ko je inšpektorjev obraz tistega dne in naslednjega dne kazal vse drugo razen zaskrbljenosti, je kazal Tomov obraz popolnoma drugo podobo. Nenehno je hodil gor in dol po svoji sobi, govoril sam s seboj in se večkrat prijel za glavo jezen in nerazpoložen. Se nikoli v življenju ni imel tako zavezanih rok, kot sedaj. Našel je sled za ljubljeno osebo in nato so mu ti polkajci vse zmešali. Ni veliko manjkalo pa bi ga tudi umorili.

Ze dva dni se ni dotaknil hrane. Na mizi je stala skoraj prazna steklenica gina, kljub temu se na njem ni videlo, da je užival zadnja dva dni le alkohol. Zdelo se mu je, da pije vodo in ne alkohol.

Naslednjega dne zvečer je zaslišal zvonjenje na vhodnih vratih. Stari služabnik je šel odpret vrata. Slišal ga je, kako se z nekom nekaj prepira. Odgrnil je zaveso in zagledal hrbet neke žene. Misli je, da kdo išče lastnico te vile in ni posvetil večje pozornosti razgovoru pred vrati. Kmalu so se iznenada odprla vrata njegove sobe. Presenečeno se je obrnil. V predsobi ni bilo svetilke in ni mogel takoj prepoznati ženske, ki je stala na pragu njegove sobe. Sele ko je prestopila prag njegove sobe je prepoznal svojo mater.

16 Veliko pričakovanje

— Tom!... Mati!... sta se zaslišala skoraj v istem trenutku dva vzklika.

Tom se je najprej čudil, da je prišla mati v New York, nato mu je bil jasen njen nenadni приход. Zadnje dni se ji sploh ni javljala, in mater je zaskrbelo kaj je. Ko sta se pozdravila in malo umirila, ji je začel pripovedovati.

Gospa Tomps je z največjim zanimanjem poslušala vse, kar ji je pripovedoval. Ko je Tom govoril, ni opazil, kako materi drhtijo ustnice in da komaj premaguje jok.

Ko je nehal pripovedovati, je spregovorila z drhtečim glasom gospa Tomps in dejala:

— Tom, ne obsodaj me. Veš, da imam samo tebe in koliko sem pretrpela zaradi tebe v času vojne. Pravzaprav sem prišla, da te zaprosim, da se vrneš domov. Moram priznati, da sem tole pismo povsem slučajno vzela s seboj. Toda sedaj, ko sem poslušala tvoje pripovedovanje, sem spremenila svoje misli. Gledam te in vidim kako gori v tebi močan ogenj in zdiš se mi kot goreča sveča. Poznam ta plamen, ker je tudi mene nekoč tako žgal. Veliko let je že minilo, ko je tudi mene objel ta plamen, plamen ljubezni do tvojega očeta. Ne vem, kaj bi bilo, če se najina ljubezen ne bi končala s poroko. Bilo je veliko ovir, zlasti s strani tvojega starega očeta in matere. Verjemi mi Tom, če se ne bi poročila z njim, se ne bi poročila nikoli.

To ti pripovedujem zato Tom, ker veje iz tebe enak plamen, kot je iz mene. Zaradi tega tudi menjam svojo odločitev. In tu ti tudi izročam pismo tiste, za katero trepetiš in se bojiš...

Po teh besedah je začela jokati. Glavo je skrila v dlani. Tom je bil tako presenečen, da ni vedel kaj naj stori. Ali naj bi objel in skušal potolažiti mater, ali pa naj pobere pismo, ki je padlo materi iz rok in je ležalo na tleh. Pristopil je k materi in jo začel tolažiti.

Sele ko se je mati nekoliko umirila, je pobral pismo, na katerem je bil njegov naslov. Tisto, kar ga je pretreslo in hkrati razveselilo, je bil Avin rokopis.

Nekaj časa ga je držal v roki in gledal mater, kot da bi pričakoval dovoljenja, da ga sme odpreti. Nekaj časa sta se gledala, nato je pa s smehljajem dejala:

— Vsedi se Tom in ga prečitaj v miru. Jaz se bom med tem malo odpočila v sosednji sobi.

Tom je ni zadrževal. Odprl je pismo.

Dragi Tom!

Na svetu nimam nobenega, ki bi mi bil

bliže, kot si mi Ti. Nimam nikogar, na katerega bi se lahko naslonila po tisti tragediji, razen Tebe. Ne vem, če boš sploh kdaj sprejel to pismo, ker sem zaprta v neki trdnjavi, pravzaprav v neki lepi villi. Ne vem, če bom sploh kdaj zapustila to vilo, ne vem niti tega, zakaj so me ugrabili in pripeljali sem. Edina svetla točka v mojih mislih si Ti, dragi Tom.

Velikokrat se vprašujem, če sem naredila napako, in ali sem precenila svoje sposobnosti. Sprašujem se, ali bi te morala poslušati in ubogati... če bi sprejela Tvojo pomoč in Tvoje nasvete, ne bi bila danes zapornica, verjetno bi bilo vse drugače. Toda dva razloga sem imela, da nisem tega storila. Prvega sem Ti že povedala; za drugega Ti nisem hotela povedati, ker vem, da ga ne bi hotel sprejeti. Nisem želela še Tebe vmešati v to grozno pustolovščino, kjer bi lahko zgubila glave oba. Tega nisem storila samo zato, ker Te imam rada, temveč tudi zato, ker bi bilo to z moje strani preveč egoistično. Čeprav bi se srečala tudi danes ob enakih okoliščinah, in če bi vedela kaj me bo zadelo, bi storila enako, kot sem to storila sedaj. Tudi sedaj mi ni žal zaradi tega.

Vprašal se boš, zakaj Ti sploh pišem? Pišem Ti zato, ker si mi govoril, pa tudi zato ker sem prepričana, da me imaš rad. Po smrti mojih staršev in moje hčerke si Ti edini človek, ki mi je to dejal, in kateremu sem verjela. To je pravzaprav edina zahvala, ki Ti jo lahko dam za vso Tvojo dobroto. Ta čas, ko sem tu, sem veliko razmišljala o najinem zadnjem razgovoru in dojela, da si Ti edini, ki je ublažil moje bolečine.

Kaj naj bi Ti pripovedovala? Ugrabili so me, ker sem bila nekomu v napoto, čeprav so želeli, da se ne bi zvedel pravi vzrok ozioroma osebnost, ki se skriva za vsem tem. V začetku so govorili o odkupnini, ki jo bo baje plačal za mene oče moje prijateljice Jeni in zato so tudi dovolili, da je utekel z mojo prijateljico. V začetku sem tudi sama verjela v to. Toda kmalu sem začela sumiti v to in se kmalu tudi prepričala. Vse je bilo urejeno tako, da so me zvalili v past. Prepričana sem pa, da moja prijateljica Jeni ni vedela o tem ravno tako ničesar, ko tudi sama ne. Prosim Te, če boš dobil to pismo in če se ne bi nikoli več videla, če bi me umorili, ji reci, da njo nisem nikoli sumila, nje očec — to je pa druga stvar; o tem imam sedaj povsem drugačno mišljenje.

Vem, da se boš takoj začel spraševati kje sem, oziroma kje se sploh nahajam; pravzaprav Ti niti sama ne vem tega povedati. Nahajam se v neki villi na sami obali ob enem izmed severnih jezer; v bližini je nekaj takih vil. Edino ta v kateri sem, ima dimnik na nasprotni strani jezera obarvan z rdečo barvo, ograja je pa prepletena z bodečo žico. Katero mesto je to, katerega hiše vidim v daljavi, tega Ti ne vem povedati. Nikoli nisem potovala tako daleč na sever in nikoli še nisem bila tu.

To je tisto, kar sem Ti povedala; menim pa, da sem našla tisto kar sem tako željno in hrepenče iskala. Kdo bi lahko sploh pomislil, da je to mesto tako daleč?!

Nekega dne sem povsem slučajno šla na druga vrata oziroma vhod za hišo, ki je bil slučajno odprt in ki je bil prvič nezastražen. Mislim da se nisem zmotila in da sem dobro videla in naslutila kaj se tukaj skriva. Toda to ni tako pomembno za Tebe, da bi te še s tem mučila; povedati pa Ti moram vseeno, da sem se spustila po nekaj stopnicah z namenom, da bom šla po hodniku, ki se je začel tukaj. Zal nisem daleč videla, ker sem prišla v popolni mrak. Tedaj sem zaslišala krik. Nekakšna spaka me je zgrabila in kot žogo vrgla ven. Na srečo da sem padla na travo, na mehko zemljo. Toda tisto kar sem videla spodaj ne bom nikoli pozabila! Ne bi želela, da bi še naprej razglabljala ker nima morda to nobenega pomena. Poskušala bom to preveriti in se maščevati. Na mene zelo pazijo, in ne ravnajo grdo z menoj. Čutim, da stojijo za prebivalci te vile nekdo in da me ta »nekdo« štiti pred mojimi čuvarji, za katere bi se lahko reklo vse prej kot pa to, da so normalni ljudje, toda največkrat so prave zveri, ki bi me razrgale če ne bi bilo tega nevidnega zaščitnika. O tem zelo veliko razmišljam; zakaj, kako in doklej?

13 VON PAULUS o velikem porazu

Hitlerjev adjutant Schmundt je Hoffmannu zaupal, da mu je Martin Bormann, Hitlerjev namestnik ukazal, naj poleti z letalom v Stalingrad in prinese von Paulusu — pištolo. Z njo bi se kot krivec za poraz moral ubiti. Taka je bila vsaj Hitlerjeva želja.

FOTOGRAFIRALI SO PREDAJO

Schmundta je Hitlerjev ukaz opravil v neprijeten položaj. Rekel je generalu Jodlu, da kljub zvestobi in predanosti Hitlerju ne more opraviti tega, kar mu je ukazano, ker bi to ponižalo njegovo vojaško dostojanstvo. Schmundt je dejal Jodlu:

«Von Paulusa poznam kot zgledega oficirja, zvestega Hitlerju. Če se bo res ubil, kaj bo z njegovimi vojaki? Samo on pozna položaj v celoti. Treba je vedeti, da ni mogoče ustvariti takoj novega von Paulusa, ki bo ostal v tem tragičnem položaju do konca s svojo armado.» Jodi je motal in Schmundtu potrjeval s kimanjem. In Schmundt ni pometel s pištolo v Stalingrad. Hoffmann ne ve, kaj je bilo temu vzrok: ali si je morda premislil Hitler ali pa — kar je še verjetneje — ni bilo mogoče priti z letalom do von Paulusa.

Ko so prispele prve tuje fotografije o predaji in so bile objavljene v tujih časnikih, jim Hitler v začetku sploh ni hotel verjeti. Hoffmann pravi, da je trdil, da so to fotomontaže in nikakor ne resnični posnetki von Paulusove kapitulacije. «Vprašal bom za mnenje enega izmed strokovnjakov,» je rekel.

Naročil je Hoffmannu, naj pregleda fotografije in pove o njih svoje mnenje. Hoffmann je odgovoril, da slike niso montaža ali fotografska prevara, ampak pristni posnetki.

Hitler si je ogledoval fotografije in njegov obraz je posvel. Nato je položil časnik na mizo in ga obrnil tako, da so bile slike spodaj. Vstal je počasi in odšel brez besed, kot da bi bil duševno odsoten. Od tega dne Hoffmann, ki je bil pogosto v njegovi družbi in se je pogovarjal z njim o različnih stvareh, ni nikdar več slišal, da bi Hitler omenil Stalingrad ali von Paulusa. Bilo je, kot da von Paulusa in Stalingrada Nemčija sploh ni doživela.

Ko je bilo v Stalingradu vse končano — po predaji — so vojaki videli svojega poveljnika, kako so ga odpeljali v neznan smer. Preživeli pripovedujejo, da je bil von Paulus duševno odsoten, bled in sploh ni gledal naokoli niti ni poskušal, da bi se s pogledi ali kretnjami poslovlil od vojakov in oficirjev, ki jih je spravlil v ta klavrní položaj samo zato, ker je hotel ostati do konca poslušen »višjim ukazom«.

SODELOVANJE S KOMITEJEM

generalov iz Stalingrada. Komite je objavljala kilometrov severno od Moskve, kjer je daljši čas ostal osamljen. Ni mu bilo slabo. V neki koči je izdelal pregled strategije, ki jo je uporabljaj v bitki za Stalingrad, sicer pa je lahko bral in se celo ukvarjal s slikarstvom. Naslikal je nekaj diletantskih oljnih pejsažev.

Prejel je tudi sporočila od doma. Tako je v Ivanovu zvedel, da je njegov sin padel v Netunu v Italiji v bojih z Angleži in Američkanci.

Tedaj so se v Sovjetski zvezi že pričeli zbirati Nemci, med njimi generali, in so ustanovili organizacijo proti Hitlerju. Nastal je znanj komite Svobodna Nemčija, v katerem je bil tudi von Seidlitz, eden izmed prvih generalov iz Stalingrada. Komite je objavljaj razglase in sporočila Nemcem ter jih pozival na boj proti Hitlerju. Imel je svoj list, članke v njem pa so pozivali ujeti Nemce k preusmeritvi prepričanja. Von Paulus se dolgo ni maral vključiti v ta komite. Vztrajal je v svoji predanosti nemškemu vodstvu in zvestobi vojaški prisegi.

Ostanimo raje na zemlji

Ali se res izplača potrošiti dvajset do štirideset milijard dolarjev izposojnega denarja za polet na Mesec, pri tem pa zanemariti druge važne načrte na Zemlji? To vprašanje je zastavil ugledni ameriški publicist David Lawrence v New York Herald Tribune v članku, ki je vzbudil veliko pozornost.

Lawrence pravi, da bodo republikanci med volilno borbo za predsednika ZDA l. 1964 ostro nastopili proti »tekmi na Mesec«. Že zdaj so sestavili vrsto vprašanj, ki jih bodo predložili volivcem:

- Ali je važnejše poslati astronava na Mesec ali se temeljito posvetiti borbi proti raku, ki mu bo podleglo 40 milijonov sedaj še živih Američanov?

- Ali je razlikovanje Meseca važnejše za človeštvo od borbe proti duševnim boleznim, ki zasedajo četrtino vseh bolniških postelj v ZDA?

- Kaj pomeni prgišče zemlje na Mesecu tistim 17 milijonom Američanov, ki gredo vsak večer lačni spat?

- Ali je pot na Mesec življenjsko važnejša kot izboljšano cestno omrežje, na katerem ne bi več izgubilo življenje 40.000 oseb letno kot doslej?

- Ali bi raje videli drugo stran Meseca kot otroke, ki

jim ne grozi več levkemija? • Ali je važnejše poslati moža na Mesec kot ustvariti nove možnosti za izkoriščanje zemeljskih zakladov?

Izvedenci pravijo, da bi bil uspeh na Mesecu le propagandistična zmaga, ki ne bi bila vredna 40 milijard dolarjev. Ameriška vlada namerava do leta 1970 poslati na

Mesec tri astronave. Kritiki tega načrta pravijo, da se tako imenovane strateške prednosti praktično nepamembne in da je mnogo važnejše doseči napredek znanosti na zemlji. Polet na Mesec v tako kratkem času je moč doseči le na račun občutnega zmanjšanja življenjskega standarda.

Nenavadna nezgoda

Trije zamolklji udarci pogongu so odjeknili na odru opere v Lyonu. Zavesa bi se morala dvigniti, predstava »Manon Lescaut« bi se morala pričeti. Polni pričakovanja so se gledalci udobno namerstili v svojih sedežih. Dirigent je dvignil taktirko, igralci in pevci so se razvrstili po odru.

Toda tudi po desetih minutah se zavesa ni dvignila. Slednjič se je prikazal direk-

tor opere in nagovoril občinstvo: »Vsi smo žrtve nezgode, ki bi jo v zgodovini opere težko našli: železnega zastora ne moremo dvigniti. Te napake ne moremo tako popraviti. Denar za vstopnice vam bo blagajna vrnila. — Oprostite«.

800 gledalcev je dvorano zapustilo brez besed.

Dober soprog

Iz hvalečnosti za vso »služben in nečnost«, ki jo je izkazoval, je žena svojemu 66-letnemu možu Eveningu Scottu iz San Francisca v oporoki zapustila tri milijone 66-dinarjev. Sodišče je ta testament preklicalo in uničilo: Scott je namreč svojo ženo umoril in bo zato do konca življenja ostal v zaporu Saint Quentin v Kaliforniji.

Še vedno ceneje...

Vsakega ameriškega kozmonava zavarujejo pred poletom v vesolje za 100 tisoč dolarjev. Zavarovalna premija je torej zelo visoka, toda še vedno nižja od zneska, ki ga za zavarovanje vplačujejo čistilci visokih dimnikov in delavci, ki popravljajo strehe!

Iz albuma filmskih igralk: BEBA LONČAR (kot Vikinška princesa v koprodukcijskem filmu »Dolgi brodovci«)

Vtisi s poti po Afriki

Jugoslavija daje po svojih zmognostih mladim, neodvisnim državam Afrike pomoč, tako tehnično in gospodarsko. To je velikega pomena. Predvsem je to prispevek naše države k izboljšanju pogojev v osvobojenih afriških državah, k dvigu gospodarskega položaja teh dežel. Naši predstavniki, ki jih je v vsej Afriki že okrog 500, so zelo spoštovani ter je njihov vpliv pri navezovanju in utrjevanju prijateljskih odnosov med Jugoslavijo in deželami afriškega kontinenta zelo pomemben.

Jugoslavija je že pred leti poslala prvo manjšo skupino strokovnjakov v Etiopijo. Ko smo na svoji poti spoznali tudi to čudovito deželo, smo se lahko prepričali, kako cenijo naše ljudi, kako so se uveljavili in kako velik ugled uživajo.

Prva pomoč, ki smo jo nudili mladim, neodvisnim deželam Afrike, se je odražala v pripravljenosti našega zdravstvenega in prosvetnega kadra, ki se je napotil v daljni kontinent in vložil vse svoje napore in sposobnosti v izboljšanje razmer s tega področja delovanja. Zadnje čase pa so zahteve oziroma želje po tehničnih strokovnjakih in ekonomistih še dalje večje. V Sudanu smo se srečali tudi z mlajšimi strokovnjaki — do-

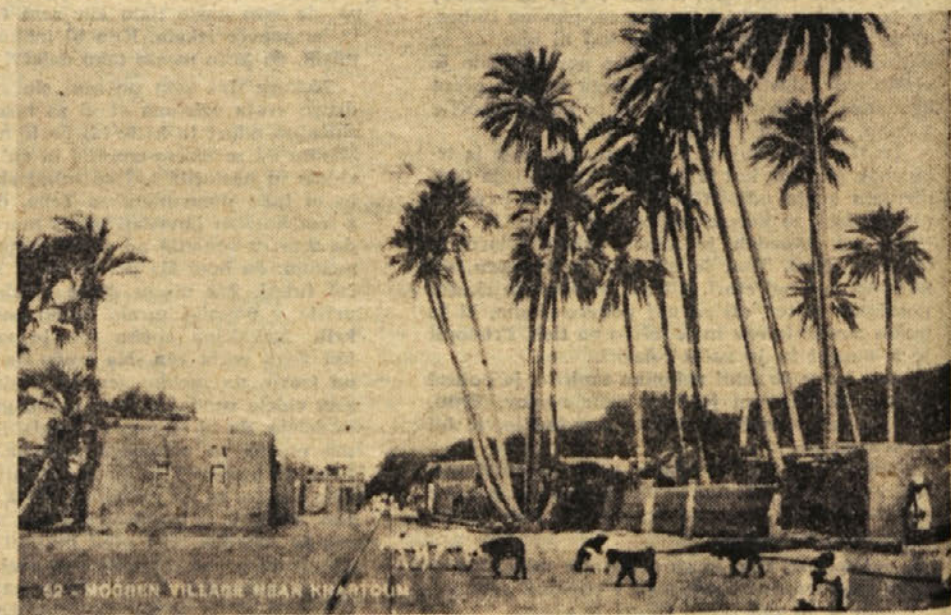
mačini, ki so študirali v Jugoslaviji, danes pa uspešno prenašajo pridobljeno znanje in praksu na svoje vrstnike in zadovoljivo delajo. Ne morem opisati prijetnega občutka, ko je pristopil k meni mlad Sudanec in me slovensko nagovoril. Kako ponosno mi je pojasnil, da se je šolal v Sloveniji in opravil svojo prakso v Ljubljani, Mariboru in Slovenskih Konjicah. Ob našem obisku smo se lahko le prepričali, kako pomembna je izmenjava strokovnjakov obeh kontinentov, kako pomembno je šolanje afriških študentov v naši državi, ker bomo tako tudi hitreje uspeli zagotoviti si medsebojno gospodarsko sodelovanje, redno trgovsko izmenjavo in plasiranje na tržišču. Tako že sedaj nekaj jugoslovanskih podjetij intenzivno razvija investicijsko dejavnost v afriških deželah in so si pridobila velik ugled. Kljub močni konkurenci znanih svetovnih firm smo na raznih tečajih in licitacijah uspel! Najuspešnejša doslej je gradbena in projektantska organizacija. Tudi naše poslovno združenje »RUDIS«, se je v Egiptu dobro uveljavilo. Izvaja že razna geološka vrtanja, odprtih pa ima več področij, ki so aktualne in za katere zaključke so izgle-
zelo dobri.

Zelo dobre stike smo navezali v Sudanu, posebno pa v Etiopiji, kjer smo sklenili in podpisali pogodbo za 100.000 USA \$. Omenim naj, da je plasiranje naših izdelkov lažje v deželah, katerim nudi Jugoslavija kredite. Vse države, ki nudijo afriškim deželam kredite, pogojujejo le-te s plasiranjem svoje opreme.

S takšnim primerom smo se predstavljali, saj doseže vročina v Sudanu na primer tudi do 54°C. Ko smo se mudili v tej deželi, je toplomer pokazal v sencji 42°C.

V Afriki živeče skupine Jugoslovani tudi tam razvijajo svojo dejavnost. Sestajajo se na rednih tedenskih sestankih v svojih klubih. Na razpolago imajo televizorje, magnetofone, knjižnice, časopise in se ideološko izobražujejo. Klubi prirejajo za člane izlete, športna tekmovanja in podobno.

(Dalje prihodnjik)

Značilna sudanska vasica Magren v bližini Khartuma